

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 59/2016-4

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca dr. sc. Zdenka Konjića kao predsjednika vijeća te Perice Rosandića i Miroslava Šovanja kao članova vijeća, uz sudjelovanje sudske savjetnice Davorke Simunić kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog F. A. i drugih, zbog kaznenog djela iz članka 337. stavka 4. i drugih Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 110/97., 27/98. - ispravak - dalje: KZ/97.), odlučujući o žalbi državnog odvjetnika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Rijeci od 20. studenoga 2015. broj K-65/2009., u sjednici vijeća održanoj 22. studenoga 2019.,

r i j e š i o j e :

Prihvaća se žalba državnog odvjetnika, ukida se prvostupanjska presuda te se predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Rijeci, na temelju članka 453. točke 3. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17. - dalje: ZKP/08.) optuženi F. A. oslobođen je od optužbe da bi počinio kazneno djelo protiv službene dužnosti, zlouporabom položaja i ovlasti iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. KZ/97., a optuženi E. A. oslobođen je od optužbe da bi počinio kazneno djelo protiv službene dužnosti, pomaganjem u zlouporabi položaja i ovlasti iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. u vezi s člankom 38. stavcima 1. i 2. KZ/97.

Na temelju članka 149. stavka 1. ZKP/08. odlučeno je da troškovi kaznenog postupka iz članka 145. stavka 2. točaka 1. - 5. te nužni izdaci okrivljenika i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava.

Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se prvostupanjska presuda ukine i predmet uputi sudu prvog stupnja na ponovno suđenje i odluku.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Spis je na temelju članka 474. stavka 1. ZKP/08. bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Žalba je osnovana.

U pravu je državni odvjetnik kada u žalbi ističe da je prvostupanjski sud, barem za sada, izveo pogrešan zaključak da, u izreci presude, opisan Ugovor o zajmu i sporazum o prijenosu vlasništva nije bio fiktivan pa da, stoga, nije dokazano da bi optuženici počinili kaznena djela koja su im optužnicom stavljena na teret.

Prvostupanjski sud, utvrđujući je li postojala osobna pozajmica optuženika F. A. trgovačkom društvu F. d.o.o., u obrazloženju presude prenosi obranu tog optuženika da je on dao nalog za zaključenje ugovora o pozajmici, ali da ne zna tko je zaključio taj ugovor te da on taj ugovor o zajmu u iznosu od 600.000,00 kuna nije vidio niti se sjeća kako je izveden taj posao, a potom, u nastavku obrazloženja zaključuje da se iz takvog konteksta obrane ne može tvrditi da se radi o fiktivnom ugovoru o pozajmici samo zato jer je optuženik F. A. rekao da kao fizička osoba nije pozajmio taj iznos ili da taj ugovor nije vidio.

Međutim, cijeneći obranu optuženog F. A. koju je isti iznio pred istražnim sucem 26. listopada 2007. u povezanosti s dokumentacijom koja se nalazi u spisu, takvi se zaključci i utvrđenja prvostupanjskog suda, barem za sada, ne mogu prihvatiti.

Prije svega, treba reći da državni odvjetnik u žalbi s pravom ukazuje na činjenicu da je optuženi F. A. u obrani (list 175 spisa) izričito rekao da nije točno da je on kao fizička osoba pozajmio iznos od 600.000,00 kuna trgovačkom društvu F. d.o.o., pa iako prvostupanjski sud taj navod stavlja u kontekst cjelokupne optuženikove obrane u kojoj opisuje kako su drugi radili po njegovim nalogima, ocjena je ovog drugostupanjskog suda da je optuženiku kao direktoru i vlasniku većeg broja trgovačkih društava bilo poznato značenje pojma pozajmice tvrtki od strane fizičke osobe, odnosno njega kao vlasnika, pri čemu nije od utjecaja je li taj pravni posao osobno realizirao on ili netko drugi po njegovom nalogu, imajući u vidu njegov jasan odgovor da on taj iznos nije pozajmio.

Analizu obrane optuženog F. A. prvostupanjski je sud u potpunosti usmjerio na utvrđivanje postojanja osobne pozajmice tog optuženika trgovačkom društvu F. d.o.o., dok je propustio na valjan način cijeliti njegovu obranu u dijelu koji se odnosi na pozajmicu trgovačkog društva F. d.o.o. trgovačkom društvu A. d.o.o. R. u iznosu od 600.000,00 kuna i to na temelju Ugovora o zajmu i sporazum o prijenosu vlasništva od 27. siječnja 2000. (list 66-70 spisa, dalje u tekstu: Ugovor) na temelju kojeg pravnog posla je optuženik i stekao vlasništvo na nekretnini - obiteljskoj kući u O. Pri tome treba reći da je jedini pisani ugovor koji se povezuje s inkriminiranim postupanjem optuženika upravo spomenuti Ugovor pa je za zaključiti da, kada u obrani spominje ugovor o zajmu, optuženik, iako to ne precizira, govori upravo o tom ugovoru, tim više što, u odnosu na pozajmicu optuženog F. A. trgovačkom društvu F. d.o.o., u spisu ne postoji podatak da bi se o tom pravnom poslu sklapao poseban ugovor, već je u članku 1. Ugovora konstatirano da je optuženi F. A. 31. prosinca 1997. kao zajmodavatelj predao trgovačkom društvu F. d.o.o. kao zajmoprimatelju iznos od 600.000,00 kuna.

Iz navedenih se razloga zaključci prvostupanjskog suda kojima otklanja fiktivnost Ugovora kroz analizu optuženikove obrane, povezujući tu obranu samo s osobnom pozajmicom optuženika trgovačkom društvu F. d.o.o. i načinom njegovog poslovanja, ne mogu prihvatiti.

Naime, prvostupanjski sud utvrđenja sadržana u nalazu i mišljenju sudskog vještaka za ekonomiju i financije I. B. da je optuženik trgovačkom društvu F. d.o.o. do siječnja 1998. pozajmio ukupno 2.995.204,00 kuna tumači tvrdnjom da je u tom iznosu moglo biti i spornih 600.000,00 kuna i obrazlažući to na način da je trgovačko društvo F. d.o.o., osim uplatama, financiralo trgovačko društvo A. d.o.o. R. i plasiranjem robe te da ti sveukupni iznosi premašuju 600.000,00 kuna. Međutim, pri tome prvostupanjski sud propušta na adekvatan način cijeliti činjenicu da u knjigovodstvenoj dokumentaciji, prema nalazu vještaka, nigdje nije proknjižen iznos od 600.000,00 kuna ni kao pozajmica optuženog F. A. trgovačkom društvu F. d.o.o. ni kao pozajmica tog trgovačkog društva trgovačkom društvu A. d.o.o. R., kao i činjenicu da nedostaje financijska dokumentacija trgovačkog društva F. d.o.o. za 1997. godinu, dakle, upravo za godinu u kojoj je navodno i dana predmetna pozajmica iako optuženik davanje pozajmice trgovačkom društvu F. d.o.o. osporava. U prilog tome, državni odvjetnik s pravom ukazuje u žalbi na vještački nalaz i mišljenje u dijelu u kojem vještak zaključuje da je trgovačko društvo F. d.o.o. u periodu od 17. siječnja 1997. do 2. kolovoza 1999. dalo pozajmica trgovačkom društvu A. d.o.o. R. u ukupnom iznosu od 578.268,52 kune, dakle u iznosu svakako manjem od iznosa navodne pozajmice od 600.000,00 kuna.

Osim toga, osnovano državni odvjetnik u žalbi ukazuje na činjenicu da predmetna nekretnina – obiteljska kuća u O., vlasništvo koje je optuženik stekao na temelju Ugovora - na dan 31. prosinca 1997. nije bila u vlasništvu trgovačkog društva A. d.o.o. R., već je ta nekretnina postala vlasništvo tog trgovačkog društva 2. travnja 1998. na temelju pravomoćne presude Općinskog suda u Opatiji, dok optuženik tek nakon toga, protekom više od dvije godine od navodne vlastite pozajmice trgovačkom društvu F. d.o.o. (koja je prema članku 1. Ugovora bila 31. prosinca 1997.), 27. siječnja 2000. zaključuje ugovor na temelju kojeg je u konačnici postao vlasnik te nekretnine. S tim u vezi, neprihvatljivo je obrazloženje prvostupanjskog suda da se radilo o uobičajenim poslovnim odnosima te da je logično da se za zajam daje garancija, odnosno da je sumnja na zlouporabu nastala samo zbog odnosa srodstva potpisnika Ugovora, jer prvostupanjski sud ispušta iz vida ranije spomenute okolnosti, očito ih smatrajući nebitnima za potpuno i pravilno utvrđenje činjeničnog stanja, a također se nije niti osvrnuo na okolnost je li postojalo ovlaštenje optuženog E. A. da u ime trgovačkog društva F. d.o.o. potpiše Ugovor, sa svim posljedicama koje je isti proizveo.

Prema tome, žalbenim navodima državnog odvjetnika dovedeni su u sumnju zaključci prvostupanjskog suda o nedostatku dokaza za počinjenje kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 334. stavaka 1., 3. i 4. KZ/97. stavljenog na teret optuženom F. A. te pomaganja za isto kazneno djelo stavljenog na teret optuženom E. A., zbog čega je činjenično stanje ostalo pogrešno utvrđeno.

Stoga je prvostupanjsku presudu trebalo ukinuti i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, na temelju članka 483. stavka 1. ZKP/08.

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će, imajući u vidu argumentaciju ove drugostupanjske odluke, izvesti sve već do sada izvedene dokaze, a po potrebi i druge pa će

tako pažljivom analizom obrane optuženog F. A., u povezanosti s ostalim izvedenim dokazima, razjasniti sve sporne okolnosti i očitovati se o svim odlučnim činjenicama. Nakon sveobuhvatne analize, kako svakog dokaza za sebe, tako i u njihovoj ukupnosti, prvostupanjski će sud postupiti u skladu s odredbom članka 459. stavcima 4. i 5. ZKP/08. te donijeti novu, na zakonu osnovanu presudu koju će valjano obrazložiti. Također, prvostupanjski sud treba imati u vidu da je nakon počinjenja kaznenih djela za koja se optuženici terete, stupio na snagu Kazneni zakon („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. - ispravak, 101/17. i 118/18. - dalje: KZ/11.) zbog čega je u ponovljenom postupku potrebno voditi računa i o odredbi članka 3. stavka 3. KZ/11.

Zagreb, 22. studenoga 2019.

Zapisničarka:
Davorka Simunić, v.r.

Predsjednik vijeća:
dr. sc. Zdenko Konjić, v.r.